

ELS MANUSCRITS FRANCESOS DE LA BIBLIOTECA DEL PALAU DE PERALADA

INÉS PADROSA I GORGOT

Seguint amb la línia iniciada en anteriors *Annals*, en els quals es publicaren els Catàlegs dels manuscrits catalans¹ i llatins,² ara voldríem donar a conèixer els que de forma total o fragmentària es troben escrits en llengua francesa.

Hi ha una sèrie de qüestions que ja apuntàvem a la primera entrega i que per ésser aplicables a la relació que avui presento no caldrà estendre-s'hi; així, per exemple, la breu introducció històrica, la formació dels fons, la diversitat de llengües en la presentació dels manuscrits són aspectes que no repetiré perquè es troben ben detallats en la primera aportació. Sí que repetirem les normes de citació, per facilitar la consulta al lector i perquè hi ha unes petites modificacions.

En aquest fons, poc representatiu en el conjunt dels manuscrits de la Biblioteca, s'observa que la majoria dels casos es tracta de llibres adquirits pels comtes de Peralada, la qual cosa no ens ha d'estranyar, ja que tant D. Antoni com D. Tomàs es formaren i visqueren en la capital de França.

¹ *AIEG* 38 (1998).

² *AIEG* 39 (1999).

CITACIÓ

En cada una de les referències hi trobarem:

-Autor/s.

-Títol. Si està indicat entre cometes, significa que és transcripció literal, respectant l'ortografia original; en cas que no n'hi hagi, es tracta d'un títol adaptat. A continuació, i sempre que el títol no sigui prou explícit, hi haurà una explicació del contingut de l'exemplar.

-Data (segle i, entre parèntesi, l'any o anys, si en tenim coneixença); l'extensió; les mides del document, expressades en mil·límetres.

-El suport; filigranes. Altres observacions de presentació o físiques. La llengua o llengües en què està escrit (sempre que no s'especifiqui, s'entendrà que només està escrit en llengua francesa).

-Enquadernació. Antics possessors.

-Número de registre i especificació del fons.

-Signatura topogràfica. Aquesta cota conté dues parts: en numeració àrabica, l'armari, i en xifres romanes, la lleixa; la signatura decimal.

-Descriptor/s que conformen l'índex.

Igual que en les relacions anteriors, la presentació es fa pel nom de l'autor, ordenat alfabèticament, o, si aquest manca, pel títol.

Al final de l'article trobarem un índex únic, amb la relació temàtica de topònims i antropònims.

LLISTA D'ABREVIACIONS

b.	en blanc
d.s.	document solt
enq.	enquadernació
f./fol.	foli/s
índ.	índex
là.m./s.	làmina
map.	mapa
mm	mil·límetres
núm.	número
p.	pàgina /es

pleg.	plegat
ms.	manuscrit
R.	registre
s.	segle
s.n.	sense numerar
MM	Miquel Mateu

1. Anònim

“Exercice et maniment des armes des gardes walones de sa majesté Catholique. Definition du bataillon et de les parties”.

s. XVIII (1729); 90 p., 42 p.; 155 x 115 mm

Text suport: paper, amb filigranes. Aquest ms. ve relligat amb altres tres títols, dos en castellà i l'altre en francès. Enq.: pergami, amb llaçades de pergami per tancar el volum.

R. 22.927 entrat l'any 1946, fol. 155, fons dels comtes de Peralada amb segell (P i corona comtal) i ex-libris de MM.

97-I, 091 Petit (2)

Estratègia militar

2. Fontbell, Vialis de

“Plans divers”. Recull de diversos mapes del Mediterrani executats per diferents persones (s'hi observen tractament i perspectives diferents). S'hi han afegit alguns mapes que no consten a la taula-índex del final.

s. XVIII; 1f., 35 map. pleg.; 205 x 275 mm

Text suport: paper (amb filigrana). Relació que consta a la taula-índex:

1. Carte du Golfe Mistral; 2. Plan d'Alexandrie; 3. Plan du Port St. Antoine; 4. Plan du Golfe de la Sude; 5. Cap de Poule; 6. Ampoule, entre Salon et Tortosa; 7. La Ciotat; 8. Plan des Trois Bouches à l'Isle St. George; 9. Gour-Ian; 10. Plan du Cap de Palos; 11. Palamos; 12. Plan de Baye; 13. Plan de L'isle Tolar; 14. Plan de Blanne; 15. Plan de St. Fellion; 16. Altea; 17. Cap de Moulain; 18. Azaise; 19. Auguste; 20. Plan de la Ville de Salonique; 21. Constantinople; 22. Tetuan; 23. Plan de Rose; 24. Plan de Smirne; 25. Plan d'Almerie; 26. Plan de Brindes

et de sa Rade; 27. Plan du port et canal du passage, depuis son embouchure jusqu'au Village de Renteria; 28. Plan du Canal et de la Viue de Constantinople; 29. Canal de Baham; 30. Port et isle Cavalero ou provanzale; 31. Plan de l'isle de Malthe; 31 [sic]. Plan de la de Vay; 31 [sic]. Plan de Salé; Table. Els següents afegits amb posterioritat; 32 i 33. Plan du port Vendre en Roussillon; 34. Plan du Porto Pedro sur l'is-le de Majorque; 35. Plan du Porto Conto. Enq.: pell. A la 1^a. p. diu: "Vialis de Fontbell (...) capitain des Vaisseaux du roy". Uns acolorits amb aquarel·la, d'altres amb tintes de color, d'altres sense acolorir.
R. 50.693, entrat l'any 1958, fol. 166, probablement del fons dels com-tes de Peralada.

92-II, 091 Fontbell

Cartografia / Mapes

3. **Genealogia de la familia Courten.**

s. XVIII (1774); 1f., 2f. b., 1f. en llatí, 97 f., 9 f. b. ; 335 x 215 mm
Text suport: paper (amb 2 filigr. difer.). A cada foli hi consta un o més escuts acolorits. Enq.: llom pergamí, resta paper, amb ànima de cartró.
A la p. 1: "Balna le' 14 Aut 1774", "Le Capiten Amaldo Courten au ser-vice en Espagne dan Reg. de Betchard". En el llom teixell granat diu: "Genealogia de la Familia Courten. M. ss."

R. 39.364, entrat l'any (1960?), fol. 64, adquisició de MM.

Despatx, 091 Genealogia

Genealogies / Família Courten

4. **"Histoire du marquis de Mansera et de dona Terese de Castro".**

s. XVIII; 69 p.; 210 x 150 mm

Text suport: paper. Enq.: paper, en forma de llibreta, amb sobrecober-ta.

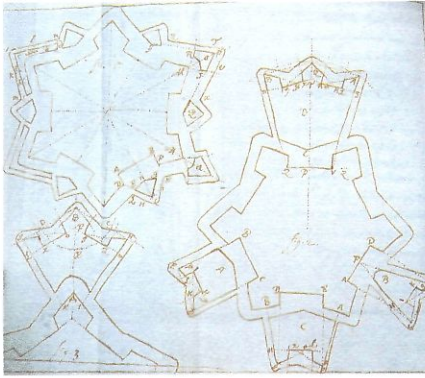
R. 41.229, entrat l'any 1954, fol. 187, adquirit per MM a Josep Porter, llibreter de Barcelona, hi consta la numeració 11.100/150.

92-II, 091 Histoire

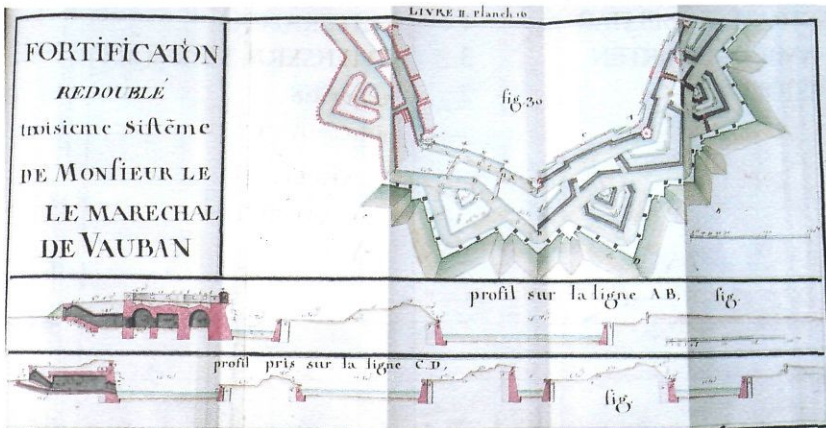
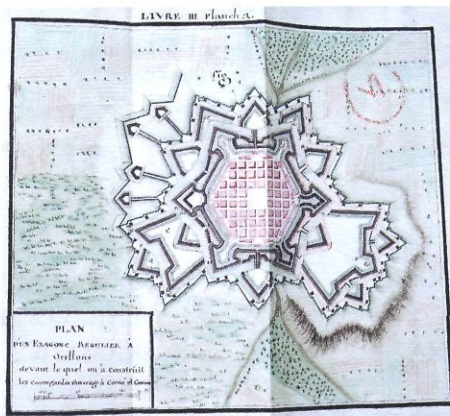
Literatura / Castro, Teresa de / Mansera, marquès de

5. Lacaze de Thiers, Henri
“Notes du cours de Zoologie, anatomie et physiologie comparés [sic]”. Llibre d'apunts o de text.
- s. XIX (16 mars au 20 juin 1872); 536 p.: il., 8 f. b., 20 f. d'índex, 15 f. b.; 235 x 185 mm
Text suport: paper. Enq.: llom de pell i tela.
R. 28.521, entrat l'any 1947, fol. 179, fons dels comtes de Peralada, amb ex-libris i segell (P i corona comtal).
95B-II, 091 Lac
Zoologia / Anatomia / Fisiologia
6. **“Petit Traité de fortification tant pour les attaques que pour les defenses des places fait a Villanova de Catalogne, Camp de Tarragone le 20 d'avril 1729** Carnin de Lillers.
- s. XVIII (1729); 95 p.: 12 làms. pleg.; 155 x 115 mm
Text suport: paper, amb filigranes. Aquest ms. ve relligat amb altres dos títols, un en castellà i l'altre en francès. Enq.: pergamí, amb llaçades de pergamí per tancar el volum.
R. 22.927 entrat l'any 1946, fol. 155, fons dels comtes de Peralada amb segell (P i corona comtal) i ex-libris de MM.
97-I, 091 Petit (1)
Arquitectura / Fortificació
7. Raynouard, M.
“Resumé de la grammaire romaine par ...”.
- s. XIX; [31] f.; 315 x 220 mm
Text suport: paper. Enq.: cartró, amb llom de pergamí.
R. 32.157, entrat l'any 1955, fol. 69, adquirit per MM a Josep Porter, hi consta la numeració 11.100/900. Ex-libris de Rafael Garreta y [sic] Auter. Barcelona.
95B-V, 091 Raynouard
Gramàtica

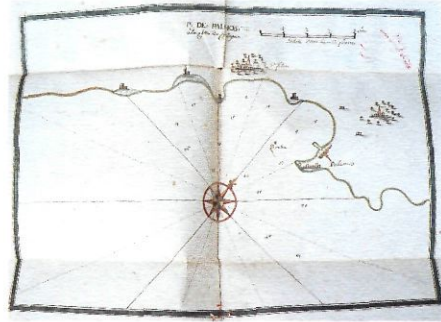
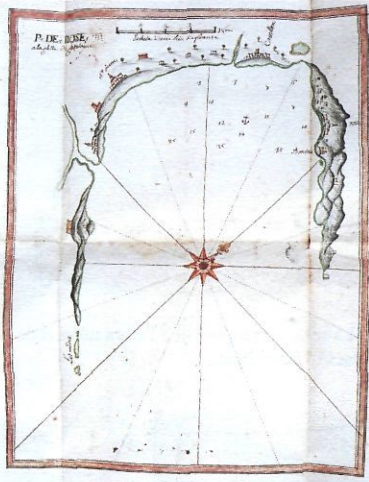
8. **“Relation ou combats de St. Cast en Bretagne”.**
- s. XVIII (1758); [8] p.; 320 x 200 mm
Text suport: paper, amb filigrana. Enq.: cartró, amb llom de pergamí.
R. 43.279, entrat l'any 1955, fol. 69, adquirit per MM a Josep Portell llibreter, hi consta la numeració 11.100/45.
93-V, 091 Relation
Història / Aiguillon, Duc d'
9. **“Remarques les plus notables de ce qui sest faict et passé dans la papauté depuis saint Pierre, jusques a Paul cinque”.**
- s. XVIII; 667 p.; 315 x 220 mm
Text suport: paper (amb difer. filigr.). Enq.: pergamí.
R. 53.130, entrat l'any (1960?), fol. 64, fons dels comtes de Peralada, amb ex-libris i segell (P i corona comtal).
98-VI, 091 Remarques
Història de l'Església
10. Rodolphe, Sebastien
“Traité de fortification, et de l'art de fortifier les places. Ou l'on explique les differens systemes qui ont esté mis en usage jesusque a ce jour et les dehors dehors qui ont été pour estre pratique pour éloigner Les Aproches. Définé par le Sr. Dn. Sebastian Rodolphe ingenieur extraordinaire du Roy en Espagne”.
- s. XVIII (1720); 270 p.: 43 làms. pleg.; 400 x 265 mm
Text suport: paper (amb filigranes difer.). Enq.: tela amb ànima de cartró, amb llom de pergamí.
R. 37.839, entrat l'any 1951, fol. 52, adquirit per MM a Josep Portell llibreter, hi consta l'ex-libris de MM i l'etiqueta del llibreter.
97-VI, 091 Rodolphe
Arquitectura / Fortificació

1. Làmina corresponent a l'obra núm. 6 de la relació "Petit Traité..."

2 i 3. Il·lustració corresponent a l'obra de Sebastien Rodolphe "Traité de fortification"

4 i 5. Làmines pertanyents a Vialis de Fontbell
"Plans divers"

Índex

AIGUILLON, DUC D'	8	FORTIFICACIO	6, 10
ANATOMINA	5	GENEALOGIES	3
ARQUITECTURA	6,10	GRAMATICA	7
CARTOGRAFIA	2	HISTORIA	8
CASTRO, TERESA DE	4	HISTORIA DE L'ESGLÉSIA	9
ESTRATEGIA MILITAR	1	LITERATURA	4
FAMÍLIA COURTEN	3	MANSERA, MARQUES DE	4
FISIOLOGIA	5	MAPES	2